

## **Zdůvodnění ocenění soutěžních příspěvků 16. očníku porotou**

### **I. kategorie**

#### **Střípky**

Povídka zaujala porotu literární vyzrálostí své autorky. Grafická výstavba nepříliš rozsáhlého textu navozuje dojem přímé projekce retrospektivního filmového pásma. Střídání jednotlivých kratičkých sekvencí, vlastně útržků vzpomínek hlavní postavy, která si návratem do domu svého dětství vybavuje střípky časem zasutých prožitků, tvoří ve svém celku jedinečný dramatický oblouk. Tragický příběh ztráty rodičů, ke kterému se vypravěčka pro své čtenáře tímto způsobem vrací, zpřítomňuje obraz minulosti skládáním a překrýváním „křiklavých barev štěstí i temnějších odstínů smutku“. Optimistickým vyzněním a vlastně pointou celého vyprávění je jeho aktuální pokračování v podobě nové, tedy hrdinčiny současné rodiny.

#### **Vůně dálav**

Reflexivní text, inspirovaný obrazem německého romantického malíře Caspara Davida Friedricha „Poutník nad mořem mlhy“, přesahuje pouhý popis nebo ekfrasi tohoto obrazu a v odpovídajícím stylovém zaměření vytváří svébytné literární dílo, které dokáže samostatně existovat i bez výchozího výtvarného díla. Porotu udivila myšlenková i formální vyzrálost autorky, hra s jazykovými prostředky i tématy, vycházejícími z tradice anglické i německé romantické literatury. Témata panteismu a zbožštění Přírody, zděšení nad nekonečností prostoru, melancholie – tak typická pro tvorbu C. D. Friedricha – našla odezvu i v tomto výjimečném literárním textu.

#### **V obraze**

Téma zaměstnance galerie a jeho vztah k vystaveným obrazům zpracovalo více autorů. Avšak v oceněné práci je pojednáno svébytným, originálním způsobem. Hlídač na jedné straně nerudně a dokonce až s nepřátelským postojem pozoruje návštěvníky, na druhé straně si vystavené obrazy opakovaně s láskou prohlíží. Na ploše malého rozsahu dospěje povídka k překvapivému rozuzlení, které poskytuje čtenáři směs reality, přání a fikce. Povídka je napsána čtivě a střízlivým jazykem.

#### **Jahodová**

Povídka obrací naruby představu, že největším znalcem obrazu bývá malíř. Největší dobrodružství zde naopak zažívá štětec – opakovaně se noří do obrazu s intenzitou a vášní, o jaké si malíř, laškující při práci s modelkou, jejíž jméno není schopn si pořádně zapamatovat, může leda tak nechat zdát. Štětec kmitá mezi paletou a plátnem, mezi skutečností a snem. Je autorem výtvarného díla umělec, anebo nástroj, který má k dispozici? Text je velmi živý, svěží a hraje všemi barvami. Porota oceňuje zejména neotřelé a přitom překvapivě doslovné pojetí zadaného tématu.

## **Tanečnice**

Poetické vyprávění o platonické lásce přísného, zasmušilého a především uzavřeného výtvarného kritika k postavě baletky z Edgarova obrazu. Zdařilá sonda do prožívání staršího muže, který se nechal unést proudem své fantazie. Emotivní příběh vyprávěný bez přílišného sentimentu se dotýká jen krátkého úseku mužova života. Autorka povídky vnáší do vyprávění hloubku a jistou naléhavost. Příběh upozorňuje na potřebu lásky u každé lidské bytosti. Nutí nás ptát se po smyslu života. Poslední starcova slova pronesená na smrtelném loži odpovídají bez jakýchkoliv pochyb – je to láska. Byť by byla jen k postavě z obrazu.

## **II. kategorie**

### **Co zůstalo z Josefa Gossmanna**

Autorovi se podařilo na malé ploše uvést psychologickou drobnokresbu zajímavé osobnosti svérázného malíře, jenž své dílo tvořil převážně pro sebe. Autor povídky se představuje v roli vypravěče a současně účastníka děje. Hlavní zápletka se týká obrazu znázorňujícího prvky reality a percepce vlastního já jako produktů zrcadlení. Tento osudový obraz je spojen s životním osudem malíře. Právě toto iracionální propojení může čtenáře této dobře napsané povídky přivést ke vzpomínkám na „Obraz Doriana Graye“.

### **Los pro Bohyni**

Pravidelný každoroční rituál ovlivňuje životy obyvatel jednoho rodu již po řadu generací. Nikdo nemá odvahu z tradice předků, která každý rok připraví o život jednoho z nich, vystoupit. Obraz pro bohyni je po roce opět hotov. Hlavní hrdinka přináší malíři červené plátno k jeho zakrytí. K zakrytí tajemství, které zná jen on, malíř. Nikdo z rodu není ochoten na obraz pohlédnout, aby bohyni nenahněval. Stejně tak ani hlavní hrdinka, která je v tomto roce vylosována jako další oběť v pořadí. Odchází za bránu poznání. Čtenář ji následuje zimní neznámou krajinou, napětí se stupňuje při setkání dívky s pro ni neznámým zvířetem, vlkem. Velmi zdařilé, syrové vyprávění plné napětí, prosycené strachem ze smrti vybízí k zamyšlení nad nesmyslností následování obecných, kolektivních pravd a názorů.

### **Temnota ve mně**

Volnější interpretaci zadání nabízí povídka inspirovaná dílem Jindřicha Štyrského. Pisatel se v ní zabývá psychologii vraha a přibližuje horečnaté duševní rozpoložení člověka, který se právě dopustil vraždy a s větším či menším úspěchem se pokouší sám sebe přesvědčit o oprávněnosti takového činu. Autorovi textu se podařilo vystihnout nestálost a iracionalitu lidské mysli, k hlavní postavě přesto přistupuje s velkou dávkou empatie. Porotu zaujalo také zdařile budované napětí v duchu poeovského thrilleru.

### **Mramorová podlaha metra**

Existenciálně laděná povídka, pracující s tématem vrženosti do určité situace, odsouzení ke svobodě, přijetí absurdity osudu. Téma nesrozumitelných vnějších sil, které ovládají naše životy, je navíc šťastně propojeno s napínavými zvraty příběhu, v němž nechybějí reflexe,

skepse i ironický odstup. Porota vedle poetiky této povídky oceňuje i její strukturu, autorovi povídky se zdařilo filozofické myšlenky propojit s fantastickým příběhem, situovaným do reálného prostředí.

### **Krysák**

Nesmyslnost válečného šílenství, ústící v nic nepřinášející smrt pěšáků i civilistů na šachovnici mocných, vykreslila autorka na pozadí možného příběhu z Napoleonova afrického tažení. Absurdní vraždění Egyptanů, kteří se odmítnou vzdát svého jídla ve prospěch evropské armády, přiměje citlivého mladíka k dezerci. Setkává se v poušti s osamělým Egyptanem a zatímco se spolu dělí o nuzné sousto, opečenou pouštní krysu, překvapí je mezi dunami hlídka. Od smrti popravčí četou je zachráněn, ale současně krvavě semele, další z potyček Napoleonovy armády s mamlúky. Oba vážně zranění umírají uprostřed bitevního pole, posetého dalšími oběťmi. Mezi mrtvými je i malířův velitel, věřící v obrodnou sílu války, která podle něj lidi očišťuje, jako když na vypálené mýtině vyrůstá nový les. Vysněný obraz přívětivého domu ve stínu stromů už malíř nenakreslí...

Poznámka: Soutěžní texty hodnotí porota anonymně, až do vyhlášení výsledků soutěže nezná identitu autorů. Užití varianty autor/ka byly dodatečně redakčně upraveny.